

**VIII NACIONALINĖ JAUNŲJŲ SOCIOLOGŲ IR
ANTROPOLOGŲ KONFERENCIJA**

**„AKTUALŪS SOCIOLOGIJOS IR ANTROPOLOGIJOS
TYRIMAI: PROBLEMOS IR KONTEKSTAI“**

2022 m. balandžio 22 d.
Vytauto Didžiojo universitetas
Socialinių mokslų fakultetas
Kaunas

PRANEŠIMŲ SANTRAUKOS

9.30 – 10.00	Registracija	
10.00-10.15	Plenarinė sesija (325 auditorija) Sveikinimo žodis - VDU Socialinių mokslų fakulteto dekanė doc. dr. Aurelija Stelmokienė - VDU Sociologijos katedros vedėja, Lietuvos sociologų draugijos vykdomosios tarybos narė doc. dr. Jurga Bučaitė-Vilkė	
10.15-11.00	I Plenarinė diskusija (325 auditorija) <i>Antropologija, žmogaus teisės ir politika: kodėl ir kaip mes studijuojame ir atliekame tyrimus?</i> dr. Amy Allocco, Šiaurės Karolinos, (JAV) universiteto religijos studijų docentė, dr. Milda Ališauskienė, VDU sociologijos profesorė	
11.00-11.10	Kavos pertrauka	
11.10-12.00	II Plenarinė diskusija (325 auditorija) <i>Kiek svarbus visuomenei jaunimo balsas: ar galime keisti ir keistis?</i> Žygimantas Menčenkovas, Studentų judėjimas „Šauksmas“, Mantautas Šulskus, „Sienos grupė“, dr. Jūratė Imbrasaitė, VDU sociologijos docentė, dr. Dainius Genys, VDU sociologijos docentas, dr. Jolita Buzaitytė-Kašalynienė, VU socialinio darbo docentė. Moderatorė: doc. dr. Jurga Bučaitė-Vilkė	
12.00-13.00	Pietų pertrauka	
13.00-14.30	I paralelinė sesija (325 auditorija) Moderatorė: Rimgailė Dikšaitė Diskutantai: Daiva Bartušienė, Aušra Rimaitė	II paralelinė sesija (324 auditorija) Moderatorius: Stasys Stirbinskas Diskutantai: Jūratė Imbrasaitė, Rasa Indriliūnaitė
	Edita Naidaitė (VDU) <i>Švietimo įstaigų ir tėvų funkcijos organizuojant ugdymo procesą šeimoje</i> Vilma Ražauskienė (LSMC) <i>Virsmas mama: moters tapatybės ir nuostatų pokyčiai susilaukus vaikų</i> Vaida Auglytė, Ilona Tamutienė (VDU) <i>Kodėl svarbu apsaugoti pirmąsias 1000 vaiko gyvenimo dienų?</i> Irmina Beneševičiūtė (VDU) <i>NVO reikšmė neįgaliųjų požiūriu: egzistencinis noras būti su kitais</i>	Martynas Butkus (VDU) <i>Organizacijų statistika ir socialinio kapitalo raida Lietuvoje 1918–1940 metais</i> Justinas Rizgelis (VDU) <i>Lietuvos Šeimų Sąjūdis ir Prezidentas – ar tikrai viskas apie šeimas?</i> Liucija Daraškaitė (VDU) <i>Moterys politikės lyderės ir jų politinis įvaizdis Lietuvos žiniasklaidoje</i> Morta Vidūnaitė (VDU) <i>Religinų moterų įgalinimas be feminizmo ir Vakarų feminizmo kritika</i>
14.30-14.45	Kavos pertrauka	
14.45-16.15	III paralelinė sesija (325 auditorija) Moderatorė: Morta Vidūnaitė Diskutantai: Jurga Bučaitė-Vilkė, Apolonijus Žilys	IV paralelinė sesija (324 auditorija) Moderatorė: Juozapa Živilė Mieliauskaitė Diskutantai: Vylius Leonavičius, Giedrė Baltrušaitytė
	Dmytro Mamaiev (LSMC) <i>Impact of 2004 EU Enlargement on Baltic region: from undeliberate process of westernization up to 'refugee crisis' of 2015</i> Evelina Juchnevičiūtė (VDU) <i>Implementation of the European human rights regime. Discourse on the Istanbul Convention in Lithuanian online news media</i> Ruslan Slobodyanik (VDU) <i>The meaning of quantified self-tracking at the time of the Covid-19 pandemic</i> Rūta Petrylaitė (Aarhus University, Denmark) <i>Understanding and experiencing intimacy through Brazilian zouk dance</i>	Paulius Balsys (LSMC) <i>Millenials kartos individų socialinės integracijos Lietuvos kariuomenėje kultūriškumas – kokie iššūkiai laukia Lietuvos kariuomenės?</i> Indrė Kirelienė, Rūta Brazienė (LSMC) <i>Nesaugus užimtumas Lietuvoje: iššūkiai Azerbaidžano piliečių integracijai į Lietuvos darbo rinką</i> Agota Vaitkienė (LSMC) <i>Galios struktūra valstybinėse Lietuvos ligoninėse: gydytojų atvejais</i> Šarūnė Baltramonaitytė (VDU) <i>Išmaniųjų laikrodžių nešiojimo ir savęs stebėjimo praktikos sportuojančių žmonių kasdienybėje</i>
16.15	Konferencijos pabaiga.	

I PARALELINĖ SESIJA.

13.00–14.30

Moderatorė: Rimgailė Dikšaitė

Diskutantai: Daiva Bartušienė, Aušra Rimaitytė

Švietimo įstaigų ir tėvų funkcijos organizuojant ugdymo procesą šeimoje

Edita Naidaitė¹

2019 m. gruodžio 3 d., priėmus Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 papildymo 31-1 straipsniu įstatymą apibrėžta ugdymo šeimoje sąvoka (angl.- homeschooling, home education), Lietuvoje teisiškai apibrėžta galimybė vaikams būti ugdomiems šeimoje. Toks ugdymas suprantamas kaip savarankiškas pavienio ugdymo(si) organizavimo būdas, kuomet vaikas yra ugdomas šeimos ir bendruomenės aplinkoje, pasitelkiant įvairias mokymosi priemones, leidžiant jam savu tempu, pagal savo poreikius ir pomėgius ugdytis. Lietuvoje ugdymo(si) šeimoje problematika yra mažai tyrinėta, todėl vertinga pristatyti užsienio šalių mokslinių tyrimų ir praktikos apibendrintus rezultatus. Taip pat vienas iš pranešimo tikslų- apibrėžti LR ugdymosi šeimoje sampratą išryškinant ugdymosi šeimoje proceso teisinio reglamentavimo diskusinius klausimus, apibrėžti ugdymosi šeimoje sampratą, išryškinant ugdymo įstaigos ir šeimos pareigas, funkcijas, atsakomybę; pristatyti ugdymosi šeimoje organizavimo užsienio šalyse apibendrintos praktikos aspektus. Ruošiant pranešimą bus remtasi objektyvių mokslinių ir teisinių šaltinių ir teksto charakteristikų įvertinimu. Charakteristikomis laikomos publikacijų ir mokslinių šaltinių tam tikra tema dažnis, temų, skirtų analizuoti tiriamai problemai atitikimas tyrimo klausimams, problemų paminėjimo ir analizės faktinė medžiaga. Teorinio tyrimo duomenys gauti išanalizavus 8 teisės aktų dokumentus, 4 mokslinius tyrimus, 24 mokslines publikacijas.

Empirinis tyrimas, siekiant išsiaiškinti kaip kinta švietimo įstaigos ir tėvų funkcijos, kai pasirenkama ugdymo(si) šeimoje forma, atliktas 2021-09/12 mėn. Tyrime išryškina švietimo įstaigų funkcijų kaita, ugdymosi šeimoje kontekste. Esminė išvada- būtina peržiūrėti ugdymąsi šeimoje Lietuvoje reglamentuojančius teisės aktus, kurie dažnu atveju yra pertekliniai, neduodantys laukiamo poveikio ir rezultato.

¹ Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos Švietimo vadybos magistrantūros studijų programos 2 k. studentė

VIRSMAS MAMA: moters tapatybės ir nuostabų pokyčiai susilaukus vaikų

Vilma Ražauskienė²

Pagrindinė idėja: atskleisti, kaip keičiasi (jei išvis) moterų savęs suvokimas ir nuostatos, susijusios su lyčių vaidmenų pasiskirstymu šeimoje bei moters užimtumu, susilaukus vaikų.

Argumentai: Laikotarpis nuo nėštumo iki pirmųjų metų po gimdymo yra vienas labiausiai tyrinėjamų žmogaus gyvenimo etapų (Barnes 2015: 348). Nustatyta, kad tapimas tėvais suveikia it katalizatorius, užtikrinantis stereotipinį vaikų priežiūros bei namų ruošos pasiskirstymą tarp lyčių, todėl tai yra vienas iš aspektų, kuriam skiriama daug dėmesio, kalbant apie lyčių lygybę (Barnes 2015; Doucet 2009). Priežastys, kodėl tradicinis lyčių vaidmenų pasidalinimas kinta lėtai, galutinai nesuprastos, bet kai kurie mokslininkai teigia, kad taip yra dėl ilgamečių visuomenėje vyraujančių „patriarchalinių nuostatų ir praktikos“ (Reingardienė 2004: 59). Vis dėlto tyrimai rodo, kad net egalitariškesnių nuostatų asmenys pradeda linkti link tradiciniu vadinamo lyčių vaidmenų pasiskirstymo, kai susilaukia vaikų (Baird & O'Brien 2015; Miller 2011).

V. Ražauskienės (2021) tyrimas parodė, kad nuostatos dėl neperleidžiamų vaiko priežiūros atostogų dalies abiems tėvams skiriasi tarp vaikų turinčių ir neturinčių asmenų. Kyla klausimas, ar vaikų turėjimas yra tas veiksnys, kuris lemia nuostatų pasikeitimą, ar vis dėlto vaikų susilaukia tam tikro tipo asmenys?

Kalbant apie gyvenimo prioritetus, C. Hakim (1998, 2003, 2010, 2015) pasiūlė preferencijų teoriją, teigiančią, kad galima išskirti trijų tipų moteris:

- į šeimą orientuotas;
- prisitaikančias, derinančias darbą su šeima;
- į karjerą orientuotas.

Kadangi susilaukus vaikų nuostatos apie lyčių vaidmenis gali kisti, kyla klausimas, ar nuostatos, susijusios su užimtumu ir užimtumo preferencijomis išlieka stabilios?

Tyrimo duomenys surinkti, atlikus kokybinius interviu su septyniomis moteris laukiantis ir praėjus 4 – 6 mėnesiams po gimdymo.

² Lietuvos socialinių mokslo centro 1 k. doktorantė.

NVO reikšmė neįgaliųjų požiūriu: egzistencinis noras būti su kitais

Irmina Beneševičiūtė³

Neįgalių asmenų įtrauktis į visuomenę yra viena iš svarbiausių problemų, susijusios su socialine pagalba jiems ir įtrauktimi Lietuvoje. Nors vis dar daug kalbama apie neįgalius asmenis, jų socialinę atskirtį, pagalbos galimybes. Tačiau kodėl vis dar neįgalūs asmenys patiria atskirtį ir vienišumo jausmą, skurdą visuomenėje. Svarų vaidmenį atlieka neįgaliųjų nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO). Dupuy, K., Prakash, A. (2020) teigia, kad NVO yra savanoriškos asmenų asociacijos, kurių tiesiogiai nevaldo nei valstybė, nei rinkos dalyviai, ir kurios siekia bendro tikslo. NVO gali būti laikomos demokratijos ramsčiais, ypač kai jos suteikia pagrindą piliečiams kolektyviai išdėstyti savo nuostatas ir poreikius, bei padeda visuomenės sutelkimui. Kirakosyan (2015) mano, kad NVO vaidmuo nukreipti į lygių teisių, orumo ir pagarbos neįgaliesiems užtikrinimą, kaip egzistencinį norą būti su kitais.

Probleminis tyrimo klausimas: kokią reikšmę neįgalieji suteikia NVO?

Pranešimo tikslas – atskleisti negalią turinčių asmenų egzistencinę reikšmę NVO veiklose, remiantis subjektyvią pastarųjų patirtimi.

Tyrimo metodai ir tyrimo dalyviai. Neįgaliųjų NVO nariai, aktyviai dalyvaujantys NVO veiklose. Taikyta kokybinio tyrimo strategija.

Remiantis tyrimo duomenų analize, pagrindinė neįgaliųjų dalyvavimo NVO ašis - egzistencinis noras būti su kitais. Tyrimas išryškino, jog negalios paliestiems itin svarbu burtis su bendro likimo ar panašios padėties asmenimis. Tyrimas atskleidė, jog subjektyvios žmonių patirtys, ypač tų, kurie patiria atstūmimą dėl tam tikro vyraujančio visuomenėje kriterijaus, t. y., yra negalios, ne visada pritampa kitose aplinkose.

³ Vytauto Didžiojo universiteto Politikos ir diplomatijos mokslų fakulteto doktorantė.

II PARALELINĖ SESIJA.

13.00–14.30

Moderatorius: Stasys Stirbinskas

Diskutantai: Jūratė Imbrasaitė, Rasa Indriliūnaitė

Organizacijų statistika ir socialinio kapitalo raida Lietuvoje 1918–1940 metais

Martynas Butkus⁴

Kaip vieną svarbiausių stiprios pilietinės visuomenės bruožų tyrėjai akcentuoja didelį savanoriškų organizacijų ir jų narių skaičių. Neretai 1918–1940 metų laikotarpis laikomas Lietuvos organizacijų aukso amžiumi. Apibendrinta tarpukario Lietuvos organizacijų statistika gali padėti suprasti, kiek šios prielaidos pagrįstos ir kaip vystėsi šio laikotarpio pilietinė visuomenė. Pranešime, remiantis 1931 metų pirmojo Lietuvos organizacijų surašymo duomenimis ir ketvirtojo dešimtmečio pabaigos daline organizacijų statistika, pateikiama tarpukario Lietuvos organizacijų statistika pagal šiuos rodiklius: organizacijų steigimas ir uždarymas, organizacijų ir jų narių skaičius pagal organizacijos pobūdį, organizacinis aktyvumas pagal apskritis, organizacijos pagal pasaulėžiūrą, tautybę, lytį ir amžių. Pateikti organizacijų statistiniai apibendrinimai leidžia matyti, kokią įtaką valstybės politikos pokyčiai turėjo šalies pilietinei visuomenei ir draugijų gyvenimui. Taip pat pranešime, remiantis Roberto D. Putnamo socialinio kapitalo teorija, bus bandoma atsakyti į klausimą, kaip kokybiškai pakito Lietuvos socialinis kapitalas žvelgiant pro savanoriškų organizacijų prizmę.

⁴ Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslo fakulteto Istorijos ir archeologijos doktorantūros 1 k. studentas.

Lietuvos Šeimų Sąjūdis ir Prezidentas – ar tikrai viskas apie šeimas?

Justinas Rizgelis⁵

2021 – 2022 m. kaip niekada neramūs Lietuvos visuomenėje. Nuo 2021 m. metų pradedant bruzdėjimas šeimų gynimo klausimais išaugo į visuomeninį judėjimą, viešai vadinamą „Šeimų sąjūdis“. Iš šeimų gynimo idėjos kilęs judėjimas tapo opozicija valdančiajai konservatorių ir liberalų koalicijai daugumoje klausimų. Dėl įvairių tiesioginių ir netiesioginių ryšių su teistais ir VSD ataskaitose minimais asmenimis, „Šeimų sąjūdis“ nesulaukė stabilaus palaikymo iš nei vienos politinės jėgos. Tačiau nepastovi Prezidento Gitano Nausėdos laikysena iškelia ne tik klausimą apie tikrąsias G. Nausėdos pažiūras šiuo klausimu, tačiau ir apie „Šeimų sąjūdžio“ pažiūras į Prezidentą.

Tyrinėjant giliau, išryškėja du svarbūs aspektai: „Lietuvos Šeimų Sąjūdis“ (toliau – LŠS) ir „Šeimų sąjūdis“ nėra tas pats. LŠS tai organizacija įsikūrusi po „Didžiojo Šeimų Gynimo Maršo 2021 m.“, tuo tarpu šeimų sąjūdžio vardu labiau gali būti vadinamas nesisteminis judėjimas, kuris palaiko LŠS iškeltas idėjas bet formaliai organizacijai nepriklauso. Tęsiant gilinimąsi į LŠS, panašu, kad nepastovi Prezidento laikysena LŠS aktualiais klausimais iškelia dar vieną, neretai minimą problemą Lietuvos socialiniame ir politiniame gyvenime. Gana radikaloje LŠS atstovų retorikoje atsiranda vietos ne tik Prezidento ir kitų politikų pažiūroms šeimų ar kitos politikos klausimais, bet ir jų laikysenai, nuoseklumui, kompetencijoms ir kitoms politikų savybėms. Galima teigti, kad tai yra panašu į tvirtos rankos valdymo ilgesį, ir besiformuojantį suvokimą į politiką kaip į kompetenciją skirstyti viešuosius išteklius.

Pranešime bus pristatytas pilotinis tyrimas tiriantis LŠS požiūrį į Prezidentą G. Nausėdą ir gauti rezultatai – kas šį požiūrį formuoja ir kodėl tai nėra susiję tik su LŠS ginamais klausimais?

⁵ Vytauto Didžiojo Universiteto Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto Politikos mokslų programos 4 k. studentas.

Moterys politikės lyderės ir jų politinis įvaizdis Lietuvos žiniasklaidoje

Liucija Daraškaitė⁶

Žiniasklaida ne tik formuoja politinį diskursą pateikdama vaizdus ir naratyvus. Žiniasklaida taip pat turi įtakos - kas sulauks visuomenės palaikymo ir paramos, kas gaus didžiausią „politinio pyrago gabalą“. Medijos, tiek naujosios jų formos kaip tinklalaidės, socialiniai tinklai, tiek klasikinės kaip televizija, radijas, laikraščiai, turi tiesioginį ryšį tarp piliečių išreiškiamo palaikymo balsuojant ir politikų tampančių rinkėjų favoritais. Tokiu būdu žiniasklaida formuoja vyriausybės politiką, viešąją nuomonę, rinkėjų pasirinkimą ir politinių kandidatų darbotvarkę. Nors pastaruoju metu yra pastebimas vis didesnis moterų įsitraukimas į politiką, akcentuojamas moterų politikų lyderių vaidmuo, tačiau lyginant su vyrais moterys yra atitinkamai mažiau išrenkamos politinių rinkimų metu (Freedman 2008). Tyrimai atskleidžia, kad politikai turintys daugiau įtakos, ryšių, pinigų ar galios, sulaukia daugiau žiniasklaidos dėmesio ir pozityvaus vertinimo (Graber 2011). Kadangi politikai kandidatai rinkimų metu sulaukia nemažai žiniasklaidos dėmesio, todėl svarbu yra suprasti, kaip ir kokį moterų ir vyrų politikų politinį įvaizdį formuoja žiniasklaida, ar šis žiniasklaidos dėmesys moterims politikėms yra neigiamas, nes suabejojama moterų politinių lyderių teisėtumu, kaip ir pasitelkiamos metaforos palaikančios gajus visuomenėje stereotipus ir seksizmą.

⁶ Vytauto Didžiojo Universiteto Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto Politikos mokslų programos 4 k. studentė.

Religingų moterų įgalinimas be feminizmo ir Vakarų feminizmo kritika

Morta Vidūnaitė⁷

Trečiojoje feminizmo bangoje atsisakyta antrosios metu įsivyravusio požiūrio, kad religija moterims suteikia vien priespaudą, o religingos moterys turi klaidingą sąmonę (*false consciousness* – angl.), argumentuojant, kad taip pražiūrimas sudėtingas lyties (*gender* – angl.) ir religijos santykis (Woodhead 2003; Mahmood 2005; Hawthorne 2011; Llewellyn 2015; Furseth & Repstad 2017). Atstatyta religingų moterų galia (pa)veikti (*agency* – angl.), o religija reabilituota iš patriarchalizmo tarnaitės vaidmens (Mahmood 2005). Prieita išvados, kad moterys gali turėti kitokių nei feminizmo, bet legitimų tikslų, kaip dievobaimingumas, moralė, santykiai, rūpinimasis ir kt., o jų galia (pa)veikti gali egzistuoti ir jų subordinacijoje patriarchalizmui (Ozorak 1996; Mack 2003; Orsi 2003; Woodhead 2003; Mahmood 2005; Avishai 2008). Tačiau abejojama, ar Vakarų feminizmui pavyko išeiti iš sekuliaraus liberalaus ir kolonijinio mąstymo ribų, tiriant nacionalinius, religinius, etninius, politinius ir kitokius skirtumus tarp moterų (Furseth & Repstad 2017; Hawthorne 2009, 2011).

Galios (pa)veikti sąvoka yra naudingas teorinis įrankis, tiriant moterų religingumą, nepriklausomai nuo religijos ir išeinant iš sekuliarių liberalių ir kolonijinio mąstymo pozicijų. Moterys išlieka religingesnės nei vyrai, tačiau svarbiausias religines pozicijas (kaip kunigystės) dažniausiai užima vyrai, o moterų vaidmuo paprastai išlieka mažai pastebimas arba išvis nematomas (Day 2017). Religingų moterų vaidmuo išsiskiria novatoriškumu, išradingumu, kūrybiškumu, lankstumu, gebėjimu prisitaikyti ir panašiomis savybėmis, joms sukuriant, išsiderant ar išsikovojo erdvę savo lyderystei ir galiai (pa)veikti (Mahmood 2005; Furseth & Repstad 2017; Ališauskienė 2021). Religingų moterų vaidmuo ir galia (pa)veikti Lietuvoje vis dar labai mažai tyrinėtas fenomenas, todėl labai svarbu jį atskleisti egzistuojančių tarptautinių mokslinių tyrimų kontekste.

⁷ Vytauto Didžiojo Universiteto Socialinių mokslų fakulteto Sociologijos katedros 1 k. doktorantė.

III PARALELINĖ SESIJA.

14.45–16.15

Moderatorė: Morta Vidūnaitė

Diskutantai: Jurga Bučaitė-Vilkė, Apolonijus Žilys

Impact of 2004 EU Enlargement on Baltic region: from undeliberate process of westernization up to 'refugee crisis' of 2015

Dmytro Mamaiev⁸

An opportunity for the countries of Central and Eastern Europe to enter European institutions, including EU, opened up after the fall of the communist regimes in 1989. The EU has made a political decision in the early 1990s that it can integrate former socialist Eastern European countries in the medium term. Therefore, preparations for Enlargement of the EU have begun.

The eastern Enlargement of the EU is the largest one across the whole history of current institution. It took place in 2 stages. 2004 – 8 countries of CEE region - Baltic states joined the EU (Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Czech Republic, Hungary, Slovakia, Slovenia) and 2 Mediterranean countries (Cyprus and Malta). In 2007, accordingly, Romania and Bulgaria also joined the EU. Currently, the process of EU enlargement to the countries of Western Balkans and some of the Eastern Partnership countries is underway that can also be attributed to the regional expansion of post-socialist eastern and southeastern Europe.

Current research will touch upon the issues of migration phenomenon due to the EU Enlargement processes in the Baltic region. Ideas that brain-drain, refugee problems or temporary migration and their long-term impact will be brought into the consideration.

⁸ Lithuanian Social Research Centre, 1st year PhD student.

Implementation of the European human rights regime. Discourse on the Istanbul Convention in Lithuanian online news media

Evelina Juchnevičiūtė⁹

Despite many debates during the last 10 years about the Istanbul Convention, little has been done to address the issues raised by the religious members of the Lithuanian society and how they might be reinforced through mass media. Acknowledging the significant role mass media has in constructing public discourse and therefore setting political agenda, research conducted in master thesis “Implementation of the European human rights regime. Discourse on the Istanbul Convention in Lithuanian online news media” aimed to shed light on how mass media participates in the implementation of foreign policy in Lithuania. Data used in this study is collected from Lithuanian online news media with the time frame set between January 1, 2011 - December 31, 2021. For the analysis, articles containing religious opinions on the Istanbul Convention were collected and through qualitative and quantitative discourse analysis methods conclusions were made regarding how religious discourse on the Istanbul Convention is constructed. This study was conducted to show how exaggerated differences between the Istanbul Convention and Roman Catholic values are reinforced through mass media and therefore present the Istanbul Convention as incompatible with Lithuania’s cultural heritage and traditions. This study will contribute to future research and to developing a more effective dialogue on the ratification of the Istanbul Convention in the future. Study was conducted within project „Religion and Gender Equality: Baltic and Nordic Developments“.

⁹ Vytauto Didžiojo universiteto Politikos ir diplomatijos mokslų fakulteto Diplomatinės ir tarptautinių santykių magistrantūros studijų programos 2 k. studentė.

The meaning of quantified self-tracking at the time of the Covid-19 pandemic

Ruslan Slobodyanik¹⁰

Self-tracking, whether for self-perfection or responsibility for one's own health, has always been an integral part of numerous human activities. Medicine and health, which remain the primary elements of self-tracking, have become more closely involved with the practice of self-tracking in the last decade. Meanwhile, people are also looking to social media for information and sharing their experiences with others. This tendency contributes to social relationships and the social self. The ongoing Covid-19 pandemic threatening public health worldwide has highlighted the evolution of quantified self-tracking between the beginnings of the Quantified Self movement in 2007 and the present day. Government policies for virus prevention, encouraging citizens to take personal responsibility for their own health, and the salience of mortality that such emergencies brought to public health contributed to our quantified self-tracking behaviours. Just like other non-human agents, such as masks and disinfectants, self-tracking tools have thus become even more common in human intra-action and relational encounters with non-human agents. As today's practice of self-tracking is digitised and algorithmized, it requires a different approach than it did centuries ago. The vast amount of data generated by quantified self technologies point to the concepts of 'dataveillance' or data surveillance, the interpretation and communication of that data and 'data sense.' To understand what makes quantified self-tracking meaningful at the time of the Covid-19 pandemic, this research considers data as an essential part of human intra-action with self-tracking tools, in addition to affective forces and the sense of agency.

¹⁰ 4th course student of „Society, Culture and Communication“ bachelor's programme, Faculty of Social Sciences, VMU.

Understanding and Experiencing Intimacy Through Brazilian Zouk Dance

Rūta Petrylaitė¹¹

Intimacy is often understood ambiguously and considered as a feeling in a relationship. In this paper, I invite the audience to consider intimacy as a quality rather than a feeling in a relationship and to broaden the understanding of where intimacy can be practised and found. In this thesis project, I explore what role intimacy plays in Brazilian zouk dance and how it is understood and experienced among dancers. Using ethnographic fieldwork and ethnographic data, analytical concepts from sociology and anthropology, I discuss intimacy and its elements in a dance relationship context from an anthropological perspective. I introduce a brief history of Brazilian zouk dance, the reasons why it is important to study this particular partner dance and intimacy. I reflect on the process of fieldwork experience and the analysis results. The findings suggest that (1) Brazilian zouk dance provides a safe space to find and exercise both physical and emotional intimacy and that (2) many Brazilian zouk students choose to practice Brazilian zouk dance due to the opportunity to embrace their own vulnerability and imperfection, as well as accepting the imperfection of the other person. The project consists of a written thesis and a complimenting short ethnographic film.

¹¹ Švietimo ir globalizacijos antropologijos magistro studijų programos Orhuso universitete (Aarhus University) (Danija) absolventė.

IV PARALELINĖ SESIJA.

14.45–16.15

Moderatorė: Juozapa Živilė Mieliauskaitė

Diskutantai: Vylius Leonavičius, Giedrė Baltrušaitytė

Millenials kartos individų socialinės integracijos Lietuvos kariuomenėje kultūriškumas- kokie iššūkiai laukia Lietuvos kariuomenės?

Paulius Balsys¹²

Tūkstantmečio kartos atstovai (toliau- millenials) šiuo metu yra viena iš didžiausių amžiaus kohortos atstovų atliekančių karinę tarnybą pasaulio ir Lietuvos kariuomenėje. Millenials yra kur kas labiau individualistai lyginant su ankstesnėmis kartomis: karta X, kūdikių bumo karta. Tuo tarpu karinė tarnyba, tradiciškai, iš individų reikalauja kur kas didesnio įsitraukimo, atsidavimo kolektyviniam tikslui, lyginant su civilinėmis profesijomis- tai yra godi, totali bei socialiai izoliuota profesija. Tyrimai rodo, kad millenials individai darbo rinkoje kur kas lengviau meta, keičia darbus, jei jie netenkina jų individualių lūkesčių.

Pranešimo tikslas- atskleisti Lietuvos kariuomenėje tarnaujančių millenials amžiaus kohortos individų (karininkų, puskarininkų) socialinės integracijos karinėje tarnyboje vertybinius bruožus. Atliktas tyrimas yra unikalus ir išskirtinis tuo, kad atskleidžia millenials kartos karių socialinės integracijos vertybiškumo bruožus, kurių išpildymas karinėje tarnyboje yra socialinės įtraukties sąlyga. Tyrimas atliktas pusiau struktūruotu interviu apklausus 22 Lietuvos kariuomenėje tarnaujančius, tarnavusius kariškius. Pranešime pateikiami išskirtiniai kultūriniai aspektai (kūrybiškumo, darbo imitavimo, augimo, stagnacijos, naujovių bei proveržio slopinimo) leidžia apsvarstyti, su kokiais iššūkiais susiduria ir ateityje vis didesnis iššūkis taps millenials kartos individų lūkesčiai karinėje tarnyboje. Šis pranešimas yra itin aktualus šių dienų grėsmės fone, kada viešai diskutuojama apie kariuomenės plėtrą, naujų individų pritraukimą, galbūt, net visuotinio šaukimo idėją. Kultūriniai iššūkiai gali tapti vienas iš svarbiausių klausimų.

¹² Lietuvos socialinių mokslų centro sociologijos instituto sociologijos doktorantas. Lietuvos kariuomenės kapitonas, Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija.

Nesaugus užimtumas Lietuvoje: iššūkiai Azerbaidžano piliečių integracijai į Lietuvos darbo rinką

Indrė Kirelienė, Rūta Brazienė¹³

Šiame straipsnyje remiantis Lietuvos bei užsienio mokslininkų darbais, analizuojamos nesaugaus užimtumo arba sinoniminės atitikties - nesaugaus darbo problematika. Išskirtos nesaugaus užimtumo teorinės analizės dimensijos suponuoja pagrindžiamąjį straipsnio lauką, o empirinę dalį sudaro statistinių duomenų (Eurostat, Migracijos departamento, Migracijos politikos indekso (MIPEX), ES darbo jėgos tyrimo (ES-LFS) ir ES pajamų ir gyvenimo sąlygų tyrimo (ES-SILC), statistikos departamento duomenys, teisės aktų apžvalga (Lietuvos Respublikos bei Europos Sąjungos įstatyminė bazė) bei kokybinio tyrimo metu gauti duomenys. Atlikta analizė leido išskirti Lietuvoje dirbančių Azerbaidžano, kaip ne Europos Sąjungos piliečių, nesaugaus užimtumą suponuojančias prielaidas, aprėpiant nesaugumą dėl pajamų netekimo, menkų karjeros galimybių, darbdavių piktnaudžiavimo ar nežinomybės dėl darbo vietos išsaugojimo. Itin opus darbo imigrantų teisinis trikdys integracijoje į Lietuvos darbo rinką – apsunkintas negalėjimas keisti darbdavio leidimo laikinai gyventi išdavimo laikotarpiu. Pastaruoju atveju darbuotojas tampa tarsi įkalintu konkrečioje darbo vietoje, o darbdaviui suteikiama galimybė disponuoti atlyginimo dydžiu, darbo prastovomis ir žinoma saugių darbo sąlygų neužtikrinimu. Nesaugumą skatina įstatyminės bazės ribotumai, bei griežtos taisyklės/ migracinės procedūros, problemos paaštrėja krizių metu, kuomet kyla pavojus netekti darbo, stringa migracinės dokumentacijos tvarkymo klausimai, apkarpos darbo užmokestis, o socialinė apsauga garantuojama nepakankamai.

Raktažodžiai: nesaugus užimtumas, darbo imigracija, leidimai laikinai gyventi, imigrantų integracija, azerbaidžaniečių įdarbinimas.

¹³ LSMC Sociologijos institutas Darbo rinkos tyrimų skyrius.

Galios struktūra valstybinėse Lietuvos ligoninėse: gydytojų atvejis

Agota Vaitkienė¹⁴

Lietuviškoje žiniasklaidoje paskutinius metus aptartos Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos tragedijos: 2019 m. nusižudė jaunas gydytojas ortopedas, 2021 m. nusižudė kita jauna gydytoja – anesteziologė – reanimatologė, Abiem atvejais mirtys buvo siejamos su iš aukštesnės pareigas darbo vietoje užimančių asmenų patirtu mobingu. 2021 m. žurnalistų Pancerovo ir Davidonytės tyrimas „Pažemintųjų palata“ dar kartą pabrėžė mobingo problemą. 2019 m. interviu su N. Pumprickaitė psichiatras E. Laurinaitis atskleidė, kad Lietuvoje apie 53 proc. gydytojų yra perdegę, Vilniuje – apie 77 proc. Perdegimas, mobingas, savižudybės ir kita informacija pasiekia media kanalus ir atskleidžia gydytojų darbo aplinkoje egzistuojančią socialinę patologiją. Jaunųjų gydytojų asociacija, Lietuvos gydytojų sąjunga kreipia dėmesį į problemas ir reikalauja pokyčių, tačiau situacija keičiasi lėtai. Visgi, kaip ši socialinė patologija yra įgalinama ir palaikoma? Jeigu sistemą kuria žmonės, ją pakeisti gali tik sistemoje dalyvaujantys asmenys, kas juos sulaiko?

Savo tyrime apie galios struktūrą Lietuvos valstybinėse ligoninėse: gydytojų atvejis, keliu prielaidą, kad darbo kultūrinė aplinka yra nulemta hierarchinių santykių. Hierarchija apriboja asmens prieigą prie galios, leidžiančios priimti sprendimus dėl darbo. Galią gydytojai telkia pasitelkdami formalius ir neformalius ryšius bei priemones. Formalieji ryšiai – tai užrašyti ir dokumentuoti oficialūs veiksmai, kurie struktūruoja gydytojų darbą bei mokymus, apriboja jų galias ir suteikia saugumą – tai būtų dokumentų analizės bei interviu metu renkama informacija. Neformalieji ryšiai – tiek pozityvūs (socialiniai santykiai, padedantys įveikti sunkumus, lankstumas, susiduriant su darbo krūviu), tiek negatyvūs (nepotizmas, seksizmas, mobingas) turėtų būti analizuojami iš interviu bei dalyvaujančio stebėjimo surinktų duomenų.

Tyrimo stadija – teorinių prieigų paieška ir analizė, siekiant suformuoti ir apibrėžti metodologiją.

¹⁴ Lietuvos Socialinių mokslų centro Sociologijos instituto 1 k. doktorantė.

Išmaniųjų laikrodžių nešiojimo ir savęs stebėjimo praktikos sportuojančių žmonių kasdienybėje

Šarūnė Baltramonaitytė¹⁵

Šiame pranešime aptariamos kelios pastaruoju metu ryškiai pastebimos sociokultūrinės praktikos susijusios su sparčiai augančia duomenizacija (angl. datafication) bei greitai išpopuliarėjusiu išmaniųjų nešiojamųjų įrenginių (angl. wearables), tokių kaip išmanieji laikrodžiai ir aktyvumo apyrankės, nešiojimu bei pardavimu. Viena pagrindinių šių įrenginių funkcijų yra stebėti ir dokumentuoti kuo daugiau įvairių su žmogaus kūno kasdieninėmis fizinėmis veiklomis susijusių aspektų, tokių kaip žingsnių skaičiavimas, širdies ritmo sekimas ir daug kt. Anot sociologo Williams Davies taip formuojasi „skaitmeninio aš“ (angl. quantified self) tapatybė, o nuolatinis asmeninių rezultatų stebėjimas tampa ir psichologinės savijautos sekimo technologija (angl. mood tracking technologies), nes užfiksuoti žmogaus kūno fizinio aktyvumo duomenys tuo pačiu tampa ir psichologinės savijautos generatoriumi tiesiogiai darančiu įtaką žmogaus psichologinei savijautai. Stebint šį reiškinį keliamas esminis klausimas, kaip išmanieji įrenginiai ir kaupiami duomenys keičia santykį su savo paties kūnu ir kitais žmonėmis? Antropologinio tyrimo metu buvo atlikti 18 pusiau struktūruotų interviu su išmaniųjų laikrodžių naudotojais ir treneriais, kuriuose išryškėjo du svarbūs aspektai. Pirmasis, kaip per nešiojamą technologiją medijuojamas žmogaus santykis su savimi pačiu bei savo kūnu, kuriam analizuoti naudojamos M. Foucault „Technologies of the self“ ir „The observing gaze“ teorinės perspektyvos. Antrasis aspektas, tai santykiai tarp šias technologijas naudojančių žmonių, kuriems analizuoti pasitelkiama P. Bourdieu „social capital“ koncepcija.

¹⁵ Vytauto Didžiojo universiteto Sociologijos katedros Socialinės antropologijos magistrantūros studijų programos 2. k. studentė.